

[Undervisningsministeren.]

gangsbegrænsning inden for en 4-årig budget- og overslagsperiode kan være begrænset. Dette er i endnu højere grad tilfældet, hvad angår eventuelle studietidsforkortelser ved de lange uddannelser.

Som tidligere omtalt er det ikke regeringens hensigt at sigte mod en generel reduktion i tilgangen til de længerevarende videregående uddannelser i forhold til det nuværende niveau. Man vil derimod bestræbe sig på, at niveauet — med nødvendige justeringer mellem uddannelsesområder og institutioner — *fastholdes* indtil begyndelsen af 80'erne. Heraf følger også, at der ikke vil være mulighed for direkte nedskæringer i driftsbevillingerne, men det er klart, at denne tilbageholdende politik vil betyde, at behovet for *stigninger* i driftsbevillingerne reduceres kraftigt, og ligeledes at investeringsbehovet reduceres.

En effektivisering af de længerevarende videregående uddannelser forstået som en reduktion i frafaldet, tidligere frafald og kortere studietider kan ligeledes give samfundsmæssige besparelser på længere sigt, men kan samtidig stille øgede bevillingsmæssige krav på kortere sigt, dels som følge af reduktionen i frafaldet, dels som følge af, at en bedre undervisningsstandard kan være en forudsætning for effektiviseringen.

Særlige krav til øgede ressourcer vil blive stillet i forbindelse med en aflastning af universiteterne i København og Århus ved udbygning af centrene i Odense, Roskilde og Ålborg i henhold til tidligere politiske vedtagelser. Jeg minder i denne forbindelse om, at der ved alle tidligere universitetsdebatter i denne sal har været enighed om, at en løsning på Københavns universitets lokale problemer måtte anses for den højest prioriterede anlægsopgave. Uanset stagnation fra nu af i den samlede tilgang vil der således foreligge et investeringsbehov som følge af, at man endnu ikke har foretaget en fysisk udbygning svarende til de hidtidige stigninger i studentertallene.

Det må i øvrigt ikke overses, at der vil være store vanskeligheder forbundet med de enkelte institutioners omstilling fra kraftig vækst til stagnation eller direkte tilbagegang i personaletal.

Regeringen mener, at det er nødvendigt med en dybtgående overvejelse af de bevil-

lingsmæssige konsekvenser af den ændrede situation baseret på, at hele budgetproceduren for højere uddannelsesinstitutioner tages op til overvejelse.

For det første finder man det nødvendigt, at studenterregistreringen ændres, således at det er muligt at opgøre den ressourcebelastende bestand af studerende ved de enkelte uddannelser. Institutionerne må have krav på bevillinger svarende til undervisningsbehovene, men det må være centralt, at der i bevillingsproceduren indlægges et incitament til, at studieforløbene gøres så effektive som muligt. Sent frafald og overskridelse af studietiderne, der medvirker til en forøgelse af bestanden af studerende, kan ikke give anledning til øget bevillingsbehov. Registreringssystemet må derfor opgøre, om de studerende faktisk følger de forudsatte studieforløb enten som heltidsstuderende eller som deltidsstuderende. Deltidsstuderende bør have ret til at udstrække studietiden og hermed ressourcebelastningen over en længere periode, uden at de samlede undervisningsomkostninger herved øges.

Ved fastlæggelse af en uddannelses optagelseskapacitet må man tage stilling til, hvor mange undervisningsressourcer der skal være til rådighed pr. studerende, f. eks. ved fastlæggelse af antallet af studerende pr. lærer inden for større fagområder. Hidtil har ressourcer pr. studerende ved universiteterne været fastlagt meget indirekte som et resultat af den tildelte bevillingsramme og den faktiske udvikling i studentertal. Når man yderligere tager i betragtning, at det registrerede studentertal ikke kan være et velegnet udgangspunkt for fastlæggelsen af bevillingsrammen, er det klart, at de nuværende udgifter pr. studerende eller antallet af studerende pr. lærer ikke er et velegnet grundlag for diskussionen af, hvad standarden pr. ressourcebelastende studerende bør være, såfremt man tilsigter effektive studieforløb. Som bekendt er der også meget store forskelle i standarden ved forskellige uddannelser, men disse forskelle skyldes bl. a. registreringssystemerne, og at overskridelser af studietiderne og sent frafald formindsker den mængde ressourcer, der kan stilles til rådighed pr. studerende. I forbindelse med fastlæggelse af kapacitetsgrænser og effektivisering af uddannelserne er det nødvendigt, at man fra politiske side